

3. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

3.1. Ολιγόλεπτα κριτήρια αξιολόγησης

Ας υποθέσουμε ότι ένας καθηγητής έχει διδάξει τις ενότητες 7-8 του Α΄ κεφαλαίου του σχολικού βιβλίου και κρίνει σκόπιμο στο σημείο αυτό, σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό του μαθήματος και την έμφαση που έδωσε σε ορισμένα σημεία κατά τη διδασκαλία του, να αξιολογήσει τους μαθητές του ως προς:

- την κατανόηση των δυσκολότερων εννοιών που περιέχονται στις ενότητες αυτές,
- την κατανόηση και αφομοίωση των σημαντικότερων ιστορικών πληροφοριών,
- την ικανότητα των μαθητών του να εφαρμόζουν, να αξιολογούν και να ερμηνεύουν το ιστορικό υλικό, καθώς και να διατυπώνουν τις προσωπικές τους απόψεις.

Για τον έλεγχο των στόχων αυτών προτείνονται ενδεικτικά τα ακόλουθα ολιγόλεπτα κριτήρια.

Παράδειγμα 1^ο

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ: .....

ΤΑΞΗ: ..... ΤΜΗΜΑ:.....

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: *Αλέξανδρος και η Διάδοση του Ελληνικού Πολιτισμού*

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: .....

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Σημειώστε, αν η καθεμιά απ' τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή ή λανθασμένη, βάζοντας ένα σταυρό στο αντίστοιχο τετραγωνάκι:

	Σωστό	Λάθος
α) Μόλις ανήλθε στο θρόνο ο Αλέξανδρος συγκάλεσε το πρώτο πανελλήνιο συνέδριο στην Κόρινθο.	☐	☐
β) Την τελευταία μεγάλη μάχη του ο Αλέξανδρος έδωσε στον Υδάσπη αντιμέτωπος με τον ινδό βασιλιά Πώρο.	☐	☐
γ) Το περσικό κράτος καταλύεται με τη μάχη στα Εκβάτανα.	☐	☐
δ) Το κυριότερο νέο όπλο που χρησιμοποιούσε η Μακεδονική Φάλαγγα ήταν ο καταπέλτης.	☐	☐
ε) Μετά την κατάκτηση της Αιγύπτου ο Μέγας Αλέξανδρος απομακρύνεται από τους αρχικούς στόχους της εκστρατείας του.	☐	☐

Μονάδες 5 (1 x 5)

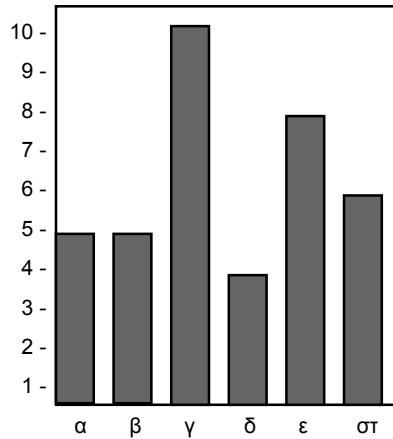
2. Επιλέξτε τη σωστή απάντηση, βάζοντας σε κύκλο το αντίστοιχο γράμμα:

Επίγονοι ήταν:

- α) Πέρσες αξιωματούχοι
- β) Διάδοχοι του Αλεξάνδρου
- γ) Νέο στρατιωτικό σώμα
- δ) Η προσωπική φρουρά του Μ. Αλεξάνδρου

Μονάδα 1

3. Μελετήστε το παρακάτω γράφημα που αναφέρεται στο εκστρατευτικό σώμα του Μ. Αλεξάνδρου:

Το γράφημα έγινε με βάση πίνακα της Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους, τ. Δ', σ. 46.

α) Επιτελείο	β) Διπλωματική Υπηρεσία	γ) Στρατός
δ) Ναυτικό	ε) Επιστήμονες	στ) Καλλιτέχνες

A. Με βάση το παραπάνω γράφημα βάλτε σε κύκλο τη σωστή απάντηση:

- α) Οι Τεχνικές και άλλες υπηρεσίες κατέχουν την πρώτη θέση
- β) Το Ναυτικό, το Ιππικό και το Πεζικό κατέχουν την πρώτη θέση
- γ) Το Επιτελείο και το Ιππικό κατέχουν τη δεύτερη θέση
- δ) Το Ιππικό, το Πεζικό και οι Τεχνικές υπηρεσίες κατέχουν την τρίτη θέση
- ε) Το Ιππικό, το Πεζικό και οι Τεχνικές υπηρεσίες κατέχουν την πρώτη θέση, ενώ οι επιστήμονες κατέχουν τη δεύτερη θέση

Μονάδα 1

B. Τι συμπεράσματα μπορείτε να βγάλετε ως προς τα είδη των τμημάτων, τις μεταξύ τους αναλογίες, την πρωτοτυπία του στρατεύματος και τα ενδιαφέροντα του Μ. Αλεξάνδρου με βάση το γράφημα αυτό;

.....

.....

.....

.....

Μονάδες 4

4. Συμπληρώστε τις παρακάτω φράσεις:

α) Οι Σατράπες ήταν.....

β) Πανελλήνια εκστρατεία ονομάζουμε.....

γ) Ο Μ. Αλέξανδρος χρησιμοποίησε αυτόχθονες αξιωματούχους για να .....

.....

δ) Ο Μ. Αλέξανδρος έγινε δεκτός ως απελευθερωτής σε μερικές χώρες διότι..

.....

Μονάδες 4 (1 x 4)

5. Θεωρείται ότι η μεγαλύτερη προσφορά του Μ. Αλεξάνδρου στον Ελληνισμό υπήρξε η ίδρυση νέων πόλεων.

α) Σημειώστε δύο από αυτές .....

β) Αιτιολογήστε την παραπάνω άποψη.....

.....

.....

Μονάδες 5 (α = 1 β = 4)

Σημείωση: Οι απαντήσεις μπορούν να γραφούν στο φυλλάδιο του κριτηρίου. Αν δε φτάνει ο διαθέσιμος χώρος χρησιμοποιούνται συμπληρωματικές λευκές σελίδες. Αν όμως ο διδάσκων θέλει να ξαναχρησιμοποιήσει το φυλλάδιο, οι απαντήσεις των μαθητών μπορούν να γραφούν σε χωριστό φύλλο απαντήσεων που επισυνάπτεται στο κριτήριο. Στην περίπτωση αυτή τα στοιχεία του μαθητή γράφονται πάνω στο φύλλο απαντήσεων, στο οποίο μπορούν επίσης να προστεθούν, αν απαιτούνται, λευκές σελίδες.

Παράδειγμα 2^ο

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ: .....

ΤΑΞΗ: ..... ΤΜΗΜΑ:.....

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: *Η εποχή των Βασιλείων*

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: .....

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Βάλτε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση:

A. Ελληνιστικοί χρόνοι ονομάζεται η περίοδος που:

- α) αρχίζει με τους Περσικούς πολέμους και τελειώνει με την κατάκτηση της Περσίας από τον Μ. Αλέξανδρο
- β) αρχίζει με το θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου και τελειώνει με την κατάκτηση των ελληνιστικών κρατών από τους Ρωμαίους
- γ) αρχίζει από το 301 π.Χ. και τελειώνει το 281 π.Χ.
- δ) κυβερνούν οι Λαγίδες

B. Το περσικό διοικητικό σύστημα βασιζόταν:

- α) στους Επιγόνους
- β) στις σατραπείες
- γ) στην ισχύ του Πέρση μονάρχη
- δ) στους ισχυρούς αυτόχθονες αξιωματούχους

Γ. Τον Μ. Αλέξανδρο διαδέχτηκε στο θρόνο:

- α) ο στρατηγός Περδίκας
- β) ο γιός του ο Αλέξανδρος ο Δ' και ο Φίλιππος Αρριδαίος
- γ) ο Δημήτριος ο Πολιορκητής
- δ) κανείς από τους παραπάνω

Δ. Ο Χρεμωνίδειος πόλεμος αντιπροσωπεύει:

- α) τον αγώνα μεταξύ των πόλεων-κρατών για τη δημιουργία Συμπολιτειών
- β) την τάση της Αθήνας να ανεξαρτητοποιηθεί από την εξουσία της Σπάρτης
- γ) την τελευταία προσπάθεια της Αθήνας και της Σπάρτης να ανακτήσουν την παλαιά τους δύναμη
- δ) την προσπάθεια της Μακεδονίας να επιβληθεί στην ολοένα αυξανόμενη δύναμη της Αιτωλικής Συμπολιτείας

Ε. Ποιο από τα παρακάτω στοιχεία της οικονομίας της Αιγύπτου μπορεί να θεωρηθεί πρωτοποριακό;

- α) Η γη ανήκε στο βασιλιά.
- β) Αυξήθηκαν οι εισαγωγές και μειώθηκαν οι εισαγωγές.
- γ) Ο βασιλιάς συχνά παραχωρούσε γη σε ανώτερους αξιωματούχους.
- δ) Οι εμπορικές δραστηριότητες ήταν βασιλικό μονοπώλιο.
- ε) Οι χωρικοί εργάζονταν αποκλειστικά για τους Φαραώ.

Μονάδες 5

2. Γράψτε στα διάστικτα κενά το όνομα του στρατηγού του Μ. Αλεξάνδρου που μετά το θάνατό του κατόρθωσε να αποκτήσει το αντίστοιχο βασίλειο:

<i>Βασίλεια:</i>	Αίγυπτος	Συρία	Μακεδονία	Θράκη
	.....	.....	.....	.....

Στρατηγοί:

- 1. Σέλευκος
- 2. Κάσσανδρος
- 3. Λυσίμαχος
- 4. Πτολεμαίος
- 5. Περδίκας
- 6. Αντίγονος

Μονάδες 4 (1 x 4)

3. Το βασίλειο των Σελευκιδών εκτεινόταν από τον Καύκασο έως τον Περσικό κόλπο και από το Αιγαίο ως την Ινδία:

α) Αναφέρετε τα ονόματα των λαών που ζούσαν σ' αυτό το κράτος.

.....
β) Πώς αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα που δημιουργούσε η πληθυσμιακή ανομοιογένεια;

.....
.....

Μονάδες 5 (2 + 3)

4. Μετά το θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου η συνολική εικόνα της επικράτειάς του άλλαξε τόσο στη διοίκηση, όσο και στην οικονομία και τον πολιτισμό. Μπορείτε να αναφέρετε πολύ σύντομα τα νέα στοιχεία που άλλαξαν την εικόνα των χωρών αυτών κατά τους ελληνοιστικούς χρόνους;

.....
.....

Μονάδες 6

3.2. Κριτήρια για ωραία εξέταση

Επειδή μέσα από τα ολιγόλεπτα τεστ δεν είναι δυνατόν να έχουμε μια πληρέστερη εικόνα για τις δυνατότητες των μαθητών μας και το βαθμό αφομοίωσης της διδασκόμενης ύλης, κρίνεται σκόπιμο να δίνονται και ωριαίες γραπτές δοκιμασίες. Με μια ωριαία γραπτή δοκιμασία μπορούμε να συνδυάσουμε μεγαλύτερο αριθμό διαφορετικού τύπου ερωτήσεων (αντικειμενικού τύπου, σύντομης απάντησης, ελεύθερης ανάπτυξης), έτσι ώστε:

- α) να ελεγχθεί σε μεγαλύτερη έκταση και βάθος η κατανόηση των ιστορικών πληροφοριών.
- β) να αξιολογηθεί ο βαθμός επίτευξης διδακτικών στόχων των ανώτερων βαθμίδων (δηλαδή η ικανότητα των μαθητών να κρίνουν, να εφαρμόζουν, να αναλύουν, να αξιολογούν, να συνθέτουν κ.ά).
- γ) να εξασφαλισθεί μεγαλύτερη εγκυρότητα της γραπτής δοκιμασίας.

Ενδεικτικά παραδείγματα ωριαίας εξέτασης που καλύπτει τους στόχους που προαναφέραμε, θα μπορούσαν να είναι τα παρακάτω.

Παράδειγμα 1^ο

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ*

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ: .....

ΤΑΞΗ: ..... ΤΜΗΜΑ:.....

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: *Η Ανασυγκρότηση του Ελληνικού Κόσμου: α, β, γ*

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: .....

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΟΔΗΓΙΑ:** Μη γράψετε τις απαντήσεις σας πάνω στο φυλλάδιο. Χρησιμοποιήστε το συνημμένο φύλλο απαντήσεων. Αν δεν επαρκεί χρησιμοποιήστε και λευκές σελίδες.

1. *Βάλτε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση, σε καθεμιά από τις παρακάτω ερωτήσεις. Σε κάθε ερώτηση υπάρχει μια μόνο σωστή απάντηση.*
  1. Πριν από την εγκατάστασή τους στην περιοχή που ανήκε στη μυκηναϊκή επικράτεια οι Δωριείς ζούσαν:
    - α) στα παράλια της Μικράς Ασίας,
    - β) στην Κεντρική Πίνδο και στις ορεινές περιοχές της Β. Ελλάδος,
    - γ) στις περιοχές των Βαλκανίων όπου βρίσκονται σήμερα η Βουλγαρία και η Ρουμανία,
    - δ) στην περιοχή των Ινδιών,
    - ε) στην Κρήτη και στην περιοχή των Κυκλάδων.
  2. Τα νέα φύλα που εγκαταστάθηκαν στις περιοχές της πρώην μυκηναϊκής επικράτειας:
    - α) έδωσαν νέα ώθηση οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης στις περιοχές αυτές, της οποίας τα αποτελέσματα φάνηκαν πολύ γρήγορα,
    - β) επιβράδυναν την πολιτιστική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των περιοχών αυτών,
    - γ) συνέχισαν τον ίδιο ρυθμό ανάπτυξης των περιοχών αυτών, χωρίς καμιά αισθητή μεταβολή,

---

* Αν χρησιμοποιείται φύλλο απαντήσεων τα στοιχεία του μαθητή γράφονται σ' αυτό.

** Δίνεται, αν χρησιμοποιείται φύλλο απαντήσεων.

- δ) αφομοιώθηκαν γρήγορα από τους παλαιούς κατοίκους των περιοχών αυτών, των οποίων τον πολιτισμό αποδέχτηκαν,
  - ε) προσπάθησαν να ενισχύσουν κυρίως το εμπόριο και τις θαλάσσιες επικοινωνίες και παραμέλησαν τη γεωργία.
3. Στα νέα φυλετικά κράτη που δημιουργήθηκαν στον ελληνικό χώρο κατά τον 9ο π.Χ. αιώνα διοικούνταν από βασιλιά που:
- α) έπαιρνε το αξίωμα του κληρονομικά,
  - β) εκλεγόταν με δημοψήφισμα από το λαό,
  - γ) εκλεγόταν από τη συνέλευση του δήμου,
  - δ) εκλεγόταν από τη συνέλευση των πολεμιστών,
  - ε) αυτοαναγορευόταν συνήθως βασιλιάς, λόγω της δύναμης που διέθετε.
4. Πρότυπο του ελληνικού αλφαβήτου υπήρξε:
- α) το αλφάβητο που είχε χρησιμοποιηθεί στην Κνωσό,
  - β) το Λατινικό αλφάβητο, το οποίο προσαρμόστηκε στην ελληνική γλώσσα,
  - γ) το αλφάβητο των Αρχαίων Αιγυπτίων, των οποίων ο πολιτισμός επηρέασε τον ελληνικό,
  - δ) το σημιτικό αλφάβητο, το οποίο χρησιμοποιούσαν οι φοίνικες,
  - ε) κανένα από τα παραπάνω.
5. Ως αρχαιότερο ιερό θεωρείται το ιερό:
- α) της Ολυμπίας
  - β) της Δωδώνης
  - γ) των Δελφών
  - δ) της Σάμου
  - ε) της Δήλου

Μονάδες 5

II. Σημειώστε στα κενά του φύλλου απαντήσεων τα γράμματα και τους αριθμούς των στοιχείων των παρακάτω στηλών που πάνε μαζί. (Π.χ. δίπλα από το γράμμα ε θα βάλουμε τον αριθμό 9 (9ε) γιατί το 776 έγιναν για πρώτη φορά οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Ολυμπία από όπου πήραν και το όνομα τους).

α) Τιμοκρατία	1. 8ος αιώνας
β) Ισηγορία	2. Βοιωτοί
γ) Κοινή λατρεία	3. Κράτος - πόλη
δ) Αποικισμός	4. 856 π.Χ.
ε) Ολύμπια	5. Δωριείς
στ) Αποικιστές της Κρήτης και των Δωδεκανήσων	6. Έθνος
ζ) Εξέλιξη του συμβουλίου των ευγενών	7. Δημοκρατία
	8. Ολιγαρχία
	9. 776 π.Χ.
	10. Βουλή

Μονάδες 3 (0,5 μονάδα η κάθε αντιστοίχιση εκτός από την ε που δεν υπολογίζεται)

III. Απαντήστε σύντομα στις παρακάτω ερωτήσεις. (Σημειώστε τις απαντήσεις σας στο χώρο που έχει αφιερώσει στο φύλλο απαντήσεων):

- Τι συμβόλιζε η ανάπτυξη των αρχαίων πόλεων γύρω από ιερά;
- Μέχρι την εμφάνιση της γραφής πως διαδίδονταν τα διάφορα έπη;
- Κάθε πόλη-κράτος είχε δύο μέρη: το άστυ και τη χώρα. Σημείωσε πολύ σύντομα τι περιλάμβανε το καθένα από αυτά.
- Πώς ονομαζόταν το στρατιωτικό σώμα πεζών που δημιουργήθηκε με την ανάπτυξη των πόλεων-κρατών;

Μονάδες 6 (1,5 x 4)

IV. Να γράψετε σε χωριστή κόλλα:

- τις κύριες διαφορές ανάμεσα στην αριστοκρατία, την ολιγαρχία, και τυραννία, όπως αυτές αναπτύχθηκαν κατά την αρχαιότητα και
- τους παράγοντες που, κατά τη γνώμη σας, συνέβαλαν στην εμφάνισή τους (χωρίς να τους αναλύσετε).

Μονάδες 6 (3 x 2)

ΦΥΛΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

1. Επώνυμο ..... 2. Όνομα .....
3. Όνομα Πατέρα ..... 4. Τάξη ..... 5. Τμήμα .....
Μάθημα .....
Ημερομηνία .....
Παρατηρήσεις.....
.....

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

I.
1. α β γ δ ε
2. α β γ δ ε
3. α β γ δ ε
4. α β γ δ ε
5. α β γ δ ε

II.
α....., β....., γ....., δ.....,
ε....., στ....., η.....

III.
1.....
.....
.....
2.....
.....
.....
3.....
.....
.....
.....

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2^ο

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ*

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ: .....

ΤΑΞΗ: ..... ΤΜΗΜΑ:.....

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: *Μηδικά - Προσπάθειες για πανελλήνια ηγεμονία*

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: .....

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ελέγξτε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή εσφαλμένες και βάλτε ανάλογα μέσα σε κύκλο το γράμμα Σ (σωστή) ή το Λ (λανθασμένη) του φύλλου απαντήσεων:
  - α) Οι Σάρδεις ήταν πρωτεύουσα του λυδικού βασιλείου.
  - β) Στα τέλη του 6ου αιώνα π.Χ. ο Δαρείος ο Α΄ εφάρμοσε πολιτική ανεκτικότητας απέναντι στις ελληνικές πόλεις.
  - γ) Το 492 π.Χ. οι Πέρσες, με αρχηγό το Μαρδόνιο, σταθεροποίησαν την κυριαρχία τους στη Θράκη.
  - δ) Ο Κίμων αντιτάχθηκε στις ιδέες του συνεδρίου της Κορίνθου.
  - ε) Οι σχέσεις Αθήνας και Σπάρτης διαταράχθηκαν το 402 π.Χ. με το Μεσσηνιακό πόλεμο.
  - στ) Η συνθήκη του Καλλία υπονόμευσε τη σύμπληξη της αθηναϊκής συμμαχίας το 478 π.Χ.
  - ζ) Ο λαμπρότερος ελληνικός πολιτισμός κατά την αρχαιότητα δημιουργήθηκε ανάμεσα στο 431 και το 380 π.Χ.
  - η) Τα χρόνια που ακολούθησαν μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο χαρακτηρίζονται από πολιτική ανανέωση.
  - θ) Η "Βασίλειος Ειρήνη" επιβλήθηκε το 386 π.Χ.
  - ι) Η πανελλήνια ιδέα διατυπώθηκε για πρώτη φορά σε δύο Ολυμπιακούς λόγους, έναν του Δημοσθένη και έναν του Ισοκράτη.

Μονάδες 5 (0,5 x 10)

2. Επιλέξτε τρεις από τις παραπάνω προτάσεις που θεωρείτε λανθασμένες και διατυπώστε τις σωστά στα σχετικά κενά του φύλλου απαντήσεων.

Μονάδες 3 (1 x 3)

3. Για καθεμιά απ' τις ερωτήσεις που ακολουθούν βάλτε σε κύκλο το γράμμα του φύλλου απαντήσεων που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση. (Σε κάθε περίπτωση υπάρχει μια μόνο σωστή απάντηση).

---

* Αν χρησιμοποιείται φύλλο απαντήσεων, εξηγούμε στους μαθητές ότι τα στοιχεία τους και οι απαντήσεις τους θα σημειωθούν σ' αυτό.

- A. Ο τύραννος της Μιλήτου Ιστιαίος θεωρήθηκε ύποπτος και αντικαταστάθηκε από τον:
- α) Αναξαγόρα
  - β) Αρίσταρχο
  - γ) Αρισταγόρα
  - δ) Μαρδόνιο
  - ε) Κανέναν από τους παραπάνω
- B. Η αποτυχημένη εκστρατεία του Δαρείου κατά των Σκυθών το 513 π.Χ.:
- α) έγινε αφορμή για την ανατροπή του,
  - β) οδήγησε σε κρίση το περσικό κράτος,
  - γ) έδειξε στους Έλληνες ότι οι Πέρσες δεν ήταν αήτητοι,
  - δ) ανάγκασε το Δαρείο να κάνει σημαντικές αλλαγές στο στρατό,
  - ε) προκάλεσε τη γενική επανάσταση των πόλεων που ήταν υποταγμένες στους Πέρσες.
- Γ. Ο μεγάλος περσικός κίνδυνος:
- α) προκάλεσε φιλονικίες ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις που ήθελαν να αναλάβουν την πρωτοβουλία της αντιμετώπισής του
  - β) οδήγησε σε οικονομική παρακμή τον Ελληνισμό
  - γ) ξύπνησε το αίσθημα της κοινής ευθύνης για την υπεράσπιση του Ελληνισμού
  - δ) ανάγκασε τους Έλληνες να φτιάξουν για πρώτη φορά σημαντικά οχυρωματικά έργα
  - ε) βρήκε τους Έλληνες απροετοίμαστους
- Δ. Ο Ξέρξης μετά την ήττα στη Σαλαμίνα:
- α) επέστρεψε στις Σάρδεις, όπου δολοφονήθηκε
  - β) παρέδωσε την αρχηγία του στρατού στο Μαρδόνιο
  - γ) επεδίωξε να συμφιλιωθεί με τους Αθηναίους
  - δ) συμμαχόησε με τους Σπαρτιάτες
  - ε) κατέλαβε τα νησιά των Κυκλάδων

- Ε. Η συμμαχία της Δήλου συγκροτήθηκε με σκοπό:
- α) τη συνέχιση του αγώνα εναντίον των Περσών
  - β) την ενίσχυση της ναυτικής δύναμης του Ελληνισμού
  - γ) την προώθηση του θαλάσσιου εμπορίου
  - δ) τον περιορισμό της δύναμης των Αθηνών
  - ε) την αύξηση του ρόλου της Δήλου στην περιοχή

Μονάδες 5 (1 x 5)

4. Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις. Γράψτε την απάντησή σας στη συνημμένη λευκή σελίδα του φύλλου απαντήσεων:
- α) Ποιοι ήταν οι όροι της συμφωνίας που υπέγραψαν οι Αθηναίοι και οι σύμμαχοί τους το 449 π.Χ. με τους Πέρσες;
  - β) Να αναφέρετε τις συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου. Ποια ήταν, κατά τη γνώμη σας, η πιο σημαντική και γιατί;

Μονάδες 7 (3 για την α και 4 για τη β)

ΦΥΛΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

1. Επώνυμο ..... 2. Όνομα .....
3. Όνομα Πατέρα ..... 4. Τάξη ..... 5. Τμήμα .....
Μάθημα .....
Ημερομηνία .....
Παρατηρήσεις.....

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. α) Σ Λ
β) Σ Λ
γ) Σ Λ
δ) Σ Λ
ε) Σ Λ
στ) Σ Λ
ζ) Σ Λ
η) Σ Λ
θ) Σ Λ
ι) Σ Λ

2. 1.....
2.....
3.....

3.
A. α β γ δ ε
B. α β γ δ ε
Γ. α β γ δ ε
Δ. α β γ δ ε
E. α β γ δ ε

Επισυνάπτονται δύο λευκές σελίδες για να απαντήσει ο μαθητής στις ανοικτές ερωτήσεις. Η ωριαία εξέταση μπορεί να γίνει και με ερωτήσεις ανοικτού τύπου μόνο (ανάπτυξης και σύντομης απάντησης). Αυτή η μορφή ενδείκνυται, όταν στις ολιγόλεπτες εξετάσεις χρησιμοποιούνται άλλου τύπου ερωτήσεις. Καλό είναι πάντως να γίνεται, όπου είναι δυνατό, συνδυασμός διαφορετικών τύπων ερωτήσεων.

3.3. Κριτήρια εξέτασης σε ευρύτερη διδακτική ενότητα

Ας θεωρήσουμε ότι κάποιος εκπαιδευτικός τελείωσε την πρώτη ευρύτερη ενότητα της ύλης που έχει να διδάξει π.χ. "Πολιτισμική Ενότητα του Αρχαίου Ελληνικού Κόσμου". και θεωρεί απαραίτητη την αξιολόγηση των μαθητών του στην ενότητα αυτή. Με βάση τον προγραμματισμό που είχε κάνει και τις παρατηρήσεις που κράτησε κατά τη διάρκεια των μαθημάτων διαπίστωσε ότι ασχολήθηκε κυρίως με:

- α) την παροχή ιστορικών πληροφοριών γύρω από τα θέματα που περιέχονται στην ενότητα αυτή,
- β) την κατανόησή τους, την ερμηνεία τους, την προέκτασή τους σε άλλες ιστορικές περιόδους ή σε σύγχρονες καταστάσεις,
- γ) αναλύσεις των σχετικών ιστορικών φαινομένων τόσο με βάση όσα αναφέρει το σχολικό βιβλίο όσο και με υλικό που προσκόμιζε ο ίδιος στους μαθητές του, και
- δ) σε κριτικές παρατηρήσεις (ρόλος διαφόρων παραγόντων, σχέσεις μεταξύ γεγονότων, επιπτώσεις αρνητικές και θετικές στην εξέλιξη του ελληνισμού, σχολιασμός διαφόρων καταστάσεων κ.λπ.).

Για να αξιολογήσει την επίτευξη όλων αυτών μπορεί να χρησιμοποιήσει το παρακάτω κριτήριο, η απάντηση στο οποίο απαιτεί τουλάχιστον μία διδακτική ώρα. Αν υπάρχει διαθέσιμος χρόνος (π.χ. δύο συνεχόμενες ώρες), αυτό θα μπορούσε να ήταν πλουσιότερο και μεγαλύτερο.

Παράδειγμα κριτηρίου ευρύτερης διδακτικής ενότητας

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ: .....

ΤΑΞΗ: ..... ΤΜΗΜΑ:.....

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: *Πολιτισμική ενότητα του Αρχαίου Ελληνικού Κόσμου*

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: .....

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- A. Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις βάζοντας ένα σταυρό στην αντίστοιχη περίπτωση του φύλλου απαντήσεων, στο τετραγωνάκι που βρίσκεται κοντά στη λέξη "σωστό", αν αυτό που εκφράζει η κάθε πρόταση είναι απόλυτα σωστό, ή στο τετραγωνάκι που βρίσκεται κοντά στη λέξη "λάθος", αν αυτό που εκφράζει η αντίστοιχη πρόταση είναι ολικά ή μερικά λάθος.
1. Όλες οι ινδοευρωπαϊκές γλώσσες συγγενεύουν μεταξύ τους, καμιά όμως δε διατηρεί αυτούσιο το χαρακτήρα της αρχέγονης ινδοευρωπαϊκής γλώσσας.
  2. Οι επιστήμονες πίστευαν αρχικά ότι τα Ελληνικά φύλα έφτασαν στον Ελληνικό χώρο ανάμεσα στο 3.000 και 2.000 π.Χ. Νεότερες όμως μελέτες απέδειξαν ότι αυτό συνέβη μετά το 1900 π.Χ.
  3. Οι κυριότεροι αιγαιακοί πολιτισμοί που αναπτύχθηκαν γύρω στην 3η χιλιετηρίδα π.Χ. είναι: ο πρωτοελληνικός, ο πρωτομινωικός, ο πρωτοκυκλαδικός και ο πολιτισμός του βορειοανατολικού Αιγαίου.
  4. Σημαντικό σταθμό στην μελέτη της αιγαιακής προϊστορίας ήταν το ξεκίνημα των ανασκαφών στην Τροία από το Γερμανό Αρχαιολόγο Ερρίκο Μίλλερ.
  5. Δωριείς από την Πελοπόννησο και την Κρήτη αποίκισαν τα νότια παράλια της Μ. Ασίας, όπου συγκρότησαν τη Δωρική εξάπολη Κνίδο.
  6. Η ακρόπολη και το άστυ στις αρχαίες πόλεις - κράτη περιβάλλονταν από τείχη.
  7. Κάθε πόλη-κράτος ήταν ένας αυτόνομος πολιτικός οργανισμός.

8. Βασική αιτία της εκστρατείας των Περσών κατά της Ελλάδος ήταν, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, η συμμετοχή των Αθηναίων στην Ιωνική επανάσταση.
9. Ο Περικλής συνήψε το 445 π.Χ. ειρήνη με τους Σπαρτάτες και τους συμμάχους τους, η οποία κράτησε τριάντα ολόκληρα χρόνια.
10. Μεταξύ των Ελληνικών βασιλείων που δημιουργήθηκαν μετά το διαμελισμό του κράτους του Μ. Αλεξάνδρου, το βασίλειο της Συρίας ή των Σελευκιδών ήταν το μεγαλύτερο και περιλάμβανε όλες σχεδόν τις ασιατικές κτήσεις του Μ. Αλεξάνδρου.

Μονάδες 5 (0,5 x 10)

Β. Να γράψετε στα διάστικτα κενά του φύλου απαντήσεων τα γράμματα και τους αριθμούς των παρακάτω στοιχείων που πάνε μαζί:

1. Βασίλειο της Μακεδονίας	α) Αντίγονος Γονατάς	Α. 1100 π.Χ.
2. Βασίλειο της Περγάμου	β) Παρακμή Μυκηναϊκού κόσμου	Β. 468 π.Χ.
3. Βασίλειο των Λαγιδών	γ) Πτολεμαίος ο Α΄	Γ. Μικρό βασίλειο
4. Θούριοι	δ) Φιλέταιρος	Δ. Αλεξάνδρεια
5. Κάθοδος των Δωριέων	ε) Αθήνα	Ε. Πέλλα

Μονάδες 5 (1 x 5)

Γ. Να απαντήσετε σε χωριστή κόλλα στις δύο επόμενες ερωτήσεις:

1. Να αναφέρετε τα κύρια χαρακτηριστικά της πολιτικής και κοινωνικής συγκρότησης της μυκηναϊκής κοινωνίας. Να διατυπώσετε την προσωπική σας άποψη για την οργάνωση της κοινωνίας αυτής και να τη δικαιολογήσετε.

Μονάδες 4

2. Στο προοίμιο της 4ης ενότητας του Α΄ κεφαλαίου του σχολικού εγχειριδίου της Ιστορίας της Α' Λυκείου αναφέρονται τα εξής: "Στις δύο διαδοχικές εκστρατείες των Περσών εναντίον της Ελλάδος οι Έλληνες αποδείχθηκαν νικητές. Όμως η νίκη αυτή είχε άμεσες συνέπειες στη διαμόρφωση της ελληνικής, πολιτισμικής, εθνικής και πολιτικής νοοτροπίας". Πώς εκφράζεται αυτή η νοοτροπία στην πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική οργάνωση των Ελλήνων και πώς κρίνετε τις συνέπειές της στην εξέλιξη του Ελληνισμού;

Μονάδες 6

ΦΥΛΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

1. Επώνυμο ..... 2. Όνομα .....
3. Όνομα Πατέρα ..... 4. Τάξη ..... 5. Τμήμα .....
Μάθημα .....
Ημερομηνία .....
Παρατηρήσεις.....

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.	Σ	Λ
1	☐	☐
2	☐	☐
3	☐	☐
4	☐	☐
5	☐	☐
6	☐	☐
7	☐	☐
8	☐	☐
9	☐	☐
10	☐	☐

B. 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 .....
6 ..... 7 ..... 8 ..... 9 ..... 10 .....

Γ. Επισυνάπτονται λευκές σελίδες για τις ερωτήσεις Γ₁ και Γ₂.